

Hozzászólás Bodor László „A természetvédelem és a Duna–Dráva Nemzeti Park létesítésének gondoljai erdész szemmel” című cikkéhez

Nagyon remélem, hogy nemcsak a hivatásos természetvédők, hanem az erdészek zöme is elhatárolódik Bodor László gondolataitól, amit a Duna–Dráva Nemzeti Park létesítésének kapcsán írt.

Mint ahogy igaz, hogy a természetvédelem erdészeti alapokon jött létre, úgy annak is igaznak kell lennie, hogy a természetvédelem legelkötelezettjeibbnek éppen nekünk, erdészeknek kell, kellene lennünk!

Tény, hogy az erdőgazdálkodás – koronként más és más felépítésű, nevű – mindig is nyereségorientált volt, érdeke volt az erdő maximális kihasználása, abból a legnagyobb hozam kitermelése. Ez most sincs másként, mégsem adhat alapot az ilyen szemlélet kialakulására.

Nekünk igazán tudnunk kellene, hogy természeti környezetünk végveszélyben van, a túlélés egyetlen módja a biológiai sokszínűség–biodiverzitás megőrzése, fenntartása. Egy nemzeti park létrehozása legalább annak a mikrokörnyezetnek ad védelmet, esélyt, hogy természetes sokszínűségében fennmaradjon.

Egy racionálisan kezelt erdőt, legyen az egy egyetlen vagy két fajfajból álló – természetesen azonos körülmények között, biológiaiailag nagyon szegény, és nem természetesen. Abban a növény- és állatvilágban, amelynek formái jöhetnek létre.

Mindenképpen természetszerűbbnek kellene erdőgazdálkodnunk, sőt nekünk kellene a természetvédelemre méltó területeket vagy akár egyes fák, földtani képződményeket stb., mint a terület legjobb ismerőinek, felkutatnunk, védelmeznünk. És nem kellene az ilyen irányú szándékot támadnunk!

Hogy valóban elhihesse a közvélemény, hogy mi a természet szeretetért lettünk és vagyunk erdészek, nem lehet célunk az erdő önös kihasználása!

Szóval lássuk meg a fától az erdőt!

Inczédy György

MATUS JAKUBIS

(Zólyomi Műszaki Egyetem, Erdészeti Kar)

Aktuális drótkötegelésű kő EKO-BLOCK építőelemek az erdészetben

Drótkötegelésű kő és drótkosaras kavics elemeket Olaszországban már a múlt század végén alkalmaztak. E megoldás előnyei más országokat is használatára ösztönöztek, és ez a folyamat napjainkban is tart.

Az EKO-BLOCK építőelemek három alapvető konstrukciós elemből állnak:

- hegesztett rácsok (hálók),
- kötélemek,
- távtartó elemek.

A hegesztett hálók 3,8, 4,5 mm keresztmetszetű horganyzott acél drótokból állnak. Tervezik a 2,5 mm átmérővel való gyártást is. A rácsnyílások mérete 12,5x12,5 cm; 12,5x6,5 cm; 6,25x6,25 cm; és lehetőség van e méretek többszörösének gyártására is a szerkezet kitöltésére szánt kő vagy kavics mérete alapján. Az egyes huzalok már a horganyzás után kerülnek összeillesztésre, ezzel érik el a lehető legnagyobb, korrózió elleni védelmet, ami kb. 100 év elméleti élettartamnak felel meg. A kész hálók mérete 30x30 cm-től 300x100 cm-ig változik, és a fenti méretek többszöröse.

A kötélemek átmérője 7 mm, és szintén horganyzottak. Szakítószilárdságuk: 340–480 N/mm², max. terhelés 1300 N. Gyártják 300, 200, 160, 100, 60 cm hosszúságban. Fel-

DR. SZEMERÉDY MIKLÓS,

Szabolcs-Szatmár-Bereg, Hajdú-Bihar és Szolnok
régió képviselője

Mint régióképviselő az alföldi erdőgazdálkodást fenyegető veszélyek elhárításáért szeretnék munkálkodni. Egyre fenyegetőbb valóság az ország kettészakadása.

Ez a szakmában, az alacsony jövedelmezőségű alföldi erdőgazdálkodók leszakadásában (csődbe jutásában) jelentkezik.

A jelenlegi kezelő szervezeti forma – a kizárólagosan profitorientált

gazdálkodás – az erdőgazdálkodástól idegen, így a hátrányos helyzetű gazdálkodók megvédésére alkalmatlan.

Egy olyan új (kincstári) kezelő-szervezet létrehozása szükséges, mely képes megteremteni a természeti és gazdasági „szegénység” szakmai kezelését.

(Pl. az Erdőalap kiegyenlítő funkcióinak működtetésével, a tuskózás, talajelőkészítés egységárában alföldi

viSSzaállításával, erdővédelmi költségek átvállalásával stb.)

használhatók a kosár oldalainak összekötésére vagy a matracok peremén.

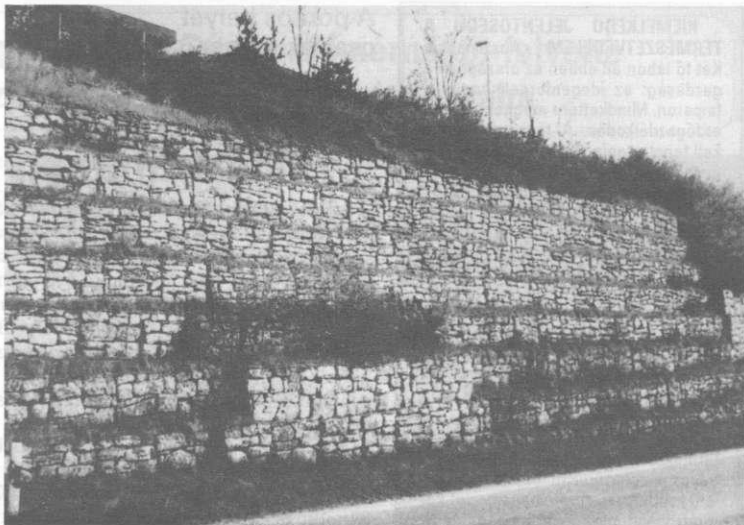
A távtartó huzalok az építés ideje alatt – egészen a szerkezet feltöltéséig – biztosítják a szerkezet stabilitását. Szükség szerint elhelyezhetők; és gyártják 163, 103, 65, 55 cm-es méreteken.

Az említett alkatrészekből a következő, alapvető szerkezeti elemek készülnek: kosarak és paplanok, átfolyóelemek, valamint ívek kiképzésére alkalmas elemek. Az alkatrészeket az építkezés helyére szállítják, már leszabott méreteken, és ott építik össze a kötőhuzalokkal úgy, hogy áthúzzák a gyárilag erre a célra kiképzett nyílásokon. Két szomszédos kosár összekötésénél elég egy középfalet kialakítani, és ezzel 10% háló megtakarítható. Ha négy kosár kerül két rétegben összekötésre, akkor a típustól függően 26%-os megtakarítás érhető el.

Az EKO-BLOCK felhasználására sok lehetőség nyílik. Felhasználható pl. támfalak építésére, hidak és vízelvezető objektumok szárnyainak és homlokfalának, valamint rakodórampák építésére. Felhasználható lavinafogók, vízmosáskötő gátak építésére, katlanok és földcsuszamlások megköntésére, teraszolási munkálatoknál. Vízfolyások fenék- és oldaleroziót meggátoló művek építésénél, építhető belőle vízládák oldalfala, küszöbök, bukók. Használatával előnyös helymegtakarítás érhető el, pl. szűk völgyekben. Zajcsökkentő falak építésénél is felhasználásra kerülhet.

Az EKO-BLOCK nagy előnye a különféle körülményekre ügyelő részletes méretezés, ami táblázatokból és rajzdokumentációból áll.

Svájci viszonyok között 1 m hosszú 5 m magas támfal építésekor 50% költségmegtakarítást értek el a betonnal szemben. Előzetes számítások szerint az EKO-BLOCK gazdasági előnye más államokban, ha kevésbé is látványos, de jelentős (70-80%).

Az EKO-BLOCK kiépítése nagyon gyors. Az elemek összeállítása 1 m³ térfogatra átszámítva 5-8 percet vesz igénybe, feltöltése – a felhasznált kötől függően – 60-80 perc, és az elemek lezárása (szintén 1 m³-re) 4-8 perc. 1 m³ úrtartalom EKO-BLOCK kiépítésére a konkrét viszonyoktól függően 69-146 perc, azaz 1,15-2,43 óra szükséges.

Az EKO-BLOCK nagy előnye, hogy kombinálható vegetatív elemekkel is, ami a tájban jelentős ökológiai és esztétikai hatást fejt ki.

Az elemek variálhatósága lehetőséget nyújt pl. speciálisan erre a célra szolgáló csövekben az élő-helyi viszonyoknak megfelelő facsemeték ültetésére.

Az EKO-BLOCK forgalmazója Szlovákiában a pozsonyi COMPAG cég, kizárólagos exportjoggal Magyarországra, Lengyelországra, Ukrajnába és Csehországra.

A cég vállalja a tervezést és a kivitelezést, vagy más szervezet is elvégezheti.

Előny, hogy a megrendelt elemek azonnal szállíthatók. Úgy tűnik, hogy ez az építőelem, elő-nyeiinek köszönhetően Magyarországon is megállhatja helyét az erdészeti építészeten.

DR. GŐBÖLÖS ANTAL, Csongrád, Bács-Kiskun és Békés régió képviselője

Remélem, hogy az OEE a következő időszakban segíti majd:

– az erdészeti ágazat egységének megerősítését, tájegységtől, tulajdonformától, munkamegosztás helyétől stb. függetlenül,

– a korszerű táji erdőgazdálkodás módszereinek kihasználásával az ökológiai értékek megőrzése, újjak létrehozása válik lehetővé,

– hivatásunkhoz méltó oktatáskutatás erősítse meg szakmánk társadalmi elismertségét.

KIEMELKEDŐ JELENTŐSÉGŰ A TERMÉSZETVÉDELEM Ausztriában.

Két fő lábon áll ebben az országban a gazdaság: az idegenforgalmon és a faiparon. Mindkettőre meghatározó az erdőgazdálkodás. A táj vonzó képét kell fenntartania az idegenek részére, és a faipar nyersanyagellátásáról kell gondoskodnia. A kettő csak nehezen egyeztethető össze különösen most, amikor előtérbe lép az ökológia, a természeteshoz közelítés, de ugyanakkor a társadalomnak a természettel való élési igényének eddig nem sejtett fokozódása is. All ez a többi ipari országra is; a kérdés ezért tavaly ősszel az osztrák természet- és környezetvédelmi társaság, valamint a szövetségi környezetvédelmi hivatal széles körű nemzetközi értekezleten igyekezett tisztázni. Az alkalommal kitűnt, hogy a természetvédelmet már nem elégti ki egyes meghatározott objektumok feletti rendelkezési joga, hanem szót kér a gazdaság mind több ágában, így az erdőgazdaságban is. Behatolására mi sem jellemzőbb, mint hogy 1988 óta Felső-Ausztriában minden erdei elüptetés természet- és környezetvédelmi engedélyezési kötelezettség alatt áll.

Az értekezleten kitűnt, hogy itt egyazon terület használatára több igény is jelentkezik – más-más érvekkel. Ezek részben tudományos, másrészt csupán elképzelt alapokon nyugszanak. Az, hogy melyik milyen mértékben, még közelebről kell megvizsgálni. Az erdészek általában elutasítón viszonyulnak a szakmán kívüli igényekhez. A természetvédelemnek az erdőgazdálkodásból való kiindulására hivatkozva úgy tartják, hogy a szakszerű erdőgazdálkodás egyben azok kielégítését is szolgálja, de helyesebb az ilyen igények kielégítését is besorolni az erdőgazdálkodás célrendszerébe.

(ÖFZ 1995. 1. Ref.: Jérôme R.)

A pontos helyet csak tíz ember ismeri

Ősfenyőpark Ausztráliában

Valóságos júra parkra bukkantak Ausztrália egy elhagyott zugában, noha nem dinoszauruszok népesítik be, hanem „csak” kipusztultnak hitt ősfenyők. A fafaj 150 millió éve jelent meg a földön, és az eddigi ismeretek szerint mintegy 60 millió éve kihalt. A sydneyi Királyi Botanikus Kert igazgatója, *Carrick Chambers* professzor szerint a felfedezés tudományos szempontból csaknem akkora, mintha egy élő őshüllő találtak volna – írja az *MTI-Panoráma*.

Az „élő kövületeket” a Kék-hegységben, a *Wollemi Nemzeti Parkban* találták, amely ugyan az élt száz kilométerre fekszik *Sydneytől*, de a félmillió hektár kiterjedésű területén még turista-utak sincsenek. A természetvédelmi területeket felügyelő állami hivatal egyik munkatársa, *David Noble* a parkot járva kötélen leereszkedett egy 600 méter mély szakadékból, ahol mintegy ötezer négyzetméternyi területen szokatlan faféleségre lett figyelmes. Összesen 23 felnőt faóriást és 16 facsemetét számolt össze. Kérgük csokoládébuborokéhoz hasonlított. Egyes példányok magassága meghaladta a 40, átmérőjük pedig a három métert. Egy faágat magával vitt, bár arról sejtelve sem volt, hogy a világ egyik legritkább növényfajára bukkant, amelynek legközelebbi, rég kipusztult rokonai csak megkövült formában ismertek a földtörténeti középkor júra és kréta időszakának üledékes rétegeiből.

Az évszázad egyik legjelentősebb növényteni felfedezését eltitkolták, egy sydneyi újság azonban a minap kikürtölte a szenzációt. Új-Dél-Wales szövetségi állam kormánya kénytelen-kelletlen megerősítette a lap értesülését, a környezetvédelmi miniszter pedig leszögezte: a wollemi fenyőnek elnevezett botanikai ritkaság megóvása érdekében ezután sem árulják el a fák pontos lelőhelyét.

A föld legszárazabb kontinensen az elégedettségét őrző és a bozóttüzekről is mentes szakadékvölgy, mint parányi ökológiai fülke, megővta az ősfenyőt a kipusztulástól, de emberi gondatlanság vagy okatlan vandalizmus nyomán végképp eltűnhet a föld színéről. A szakadék pontos helyét (egyelőre?) csak tíz ember ismeri.

(Magyar Nemzet, 1995. január 3.)

HARASZTI GYULA,

Nógrád, Heves és Borsod-Abaúj-Zemplén régió képviselője

1964-ben születtem Budapesten, vegyész-mérnök-házaspár gyermekeként.

A hajdúszoboszlói gimnázium érettségijét követően felvételt nyertem az Erdészeti és Faipari Egyetemre, ahol 1988-ban erdőmérnöki oklevelet szereztem.

Az Ipolyvidéki EFAG diósjenői erdészeténél töltött gyakornoki év után a váci erdészethez kerültem, itt három évig dolgoztam műszaki vezetői beosztásokban. 1990-92. között a Gödöllői Agrártudományi Egyete-

men vadgazdálkodási szakmérnöki képesítést szereztem. 1992. februárjától a romhányi erdészet vezetője vagyok.

Az OEE-nek 1984 óta vagyok tagja. 1994-ben a tisztújító küldöttgyűlés az egyesület elnökségének sorába választott, Nógrád, Heves és Borsod-Abaúj-Zemplén megyék régió-képviselőjeként.

Szakmapolitikai álláspontom a nagy területű, az állami tulajdon túlsúlyával jellemzett, a nagyvadgazdálkodást is magába foglaló, terve-

zett és felügyelt erdőgazdálkodási struktúra mellett tör lándzsát.

II. János Pál pápa Vitus Géza erdőmérnököt felvette a Szt. Szilveszter lovagrend tagjai sorába

Vitus Géza erdőmérnök egyike azon kollégáknak, akit a történelem viharra messze sodort szülőföldjéről. A Hargita nyugati lankáinál fekvő Szent-egyhárosfaluban született. Ki tudja, miért, de úgy látszik a székely gyerekek sorsa valahogy egybefonódik a nagy utazásokkal. Mert nem csak Kőrösi Csoma Sándort vetette a sors sokezer kilométerre hazájától.

„30 évvel ezelőtt egy üvegbe zárt üzenetet találtak a francia tengerparton. Mint kiderült, az 1500-as években dobták valahol a tengerbe. A „feladó” egy *Vitus János* nevű székely ember volt. Valószínű a sok gyermek a családkban, és a Székelyföld gyenge termőterületei is közrejátszottak a sokszor kalandos elvándorlásban” – mondja Vitus Géza.

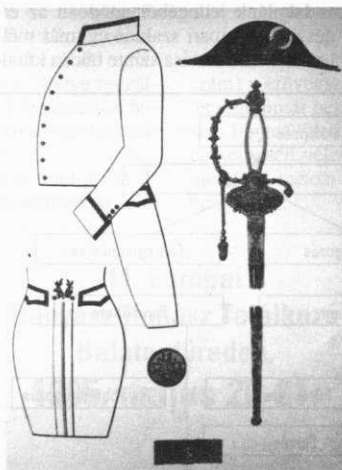
Tulajdonképpen történelemtanár akartam lenni. Azt hittem, hogy ha megtanulom az igazat és azt képviselem, tanfítom, azzal megmentem a szélességet.

Keresztapám intett, hogy olyan pályát válasszak, amelyik minden időben kenyeret ad. A falubéli Rácz doktor úr, amikor meghallotta, hogy Sopronba akarok menni, egészen odavolt az örömtől. Egy unokatestvére mint bányamérnök járt oda és csuda dolgokat mesélt az ifjúsági életéről. Először helyhiányra hivatkozva elutasítottak. Személyesen jöttem fel Modrovicshoz, aki a dékán volt akkoridőn. A folyosón *Lesenyi Ferenc* és *Sébor János* állodgáltak és látták, ahogy lógó orral jövők ki a dékáni irodából. A portás szólt, hogy menjek vissza a dékániba. Ott közölték, hogy fel vagyok véve. Nem tudom mi történt közben.

Így kerültem Sopronba.

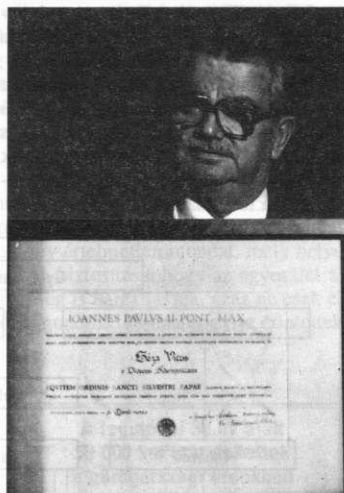
Aztán a végzés után itt is maradtam. Rövid kapuvári kitérő után 1953-ban Sopronba kerültem az erdőgazdasághoz.

1964 őszén szabadságra mentem Ausztriába, mert feleségem unokatestvére esküvője lett volna. De az esküvő előtti napon a vőlegény és a menyasszony autóbalesetben meghalt. A szülők óriási gyászát – amit egyetlen gyermekük elvesztése okozott – akartuk enyhíteni, hogy tovább maradjunk. Táviratilag kértem a meghosszabbítást. Nem kaptam. Úgy döntöttem, hogy kint maradok. Állás és nyelvtudás nélkül. Aztán 1965-ben felvettek a kismartoni püspökséghez erdőgazdák-

nak, de egy kicsit érteni kellett a mezőgazdasághoz is. 1500–1800 hektár erdő volt, amin gazdálkodni kellett. Ebben benne volt a plébániák erdőterülete is. Szép feladat volt, hiszen sok új erdőt telepítettünk, amit ma már, mint szakmai eredményt is bátran mutogathatunk.

1981-ben látogatóm volt. Munkaadóm, László István püspök Lengyelor-

szágból jött vendéget hozott. Meglepődve tapasztaltam, hogy az érsek milyen jól ért az erdőhöz. Ismerte az üzemtervek csínját-bínját. Tudta, hogy mire kell vigyázni, mit szabad, és mit nem szabad az erdőben csinálni. A vendéget úgy hívták, hogy Karol Vojtila. Azóta több mint egy évtized telt el. Karol Vojtila mint legfőbb katolikus egyháziügyi méltóság a Vatikánba költözött, *II. János Pál* néven.

Bizonyára emlékezett öszentsége a kismartoni magyar erdőmérnökre, amikor a lovagrendbe való felvétellel tüntetett ki.

Gratulálunk!!

Pápai Gábor

Nagysikerű előadást tartott a Magyar Kultúra Napján Visegrádon a Parkerdő Rt. székházában **NEMESKÜRTI ISTVÁN** tanár úr. Nagy-nagy szükségünk van a nemzeti összefogásra, hallhatta a közel másfélszáz jelenlévő.

Szakképzési célok a Roth Gyula Erdészeti és Faipari Szakközépiskola gyakorlati oktatásában

Az elmúlt évek változásai sok tekintetben új helyzet elé állították a szakképző intézményeket.

A korábbi évtizedekben gyakran ért bennünket az a vád, hogy középfokú szakképzésünk túl elméletiessé vált és a kikerülő fiatal szakemberek csak hosszabb betanítási idő után válnak alkalmassá feladataik ellátására.

diák egyaránt nap mint nap szembetalálja magát a gyakorlati élet problémáival. Ez a törekvés biztosítja az életszerűséget és ezen keresztül lehet eljutni a már korábban említett színvonal-növekedéshez.

Iskolánk jellegéből adódóan az erdészeti és faipari szakma egymás mellett történő oktatása szinte tálcán kínál-

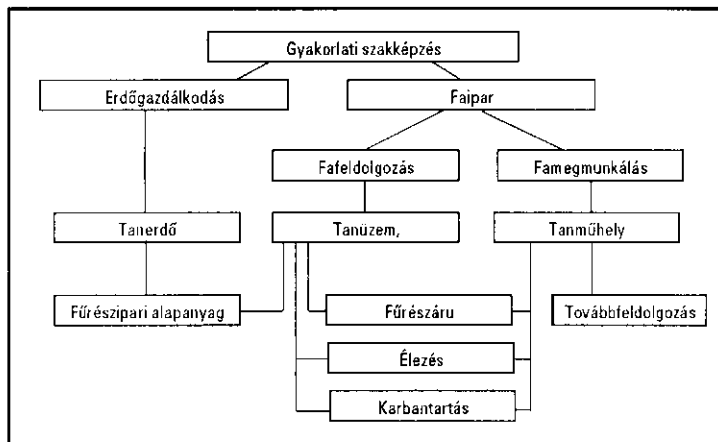
részipari alanyag tanfűrészüzemű feldolgozásával kapcsolódik a rendszerhez. Pályázatot nyertünk egy rövidfa felvágására is alkalmas keretfűrész beszerzésére. Ennek a tanfűrészüzemnek a beindítása az elkövetkezendő év feladata lesz. Itt már a tantárgyi gyakorlatokon és naposi szolgálaton túl termelő tevékenység is végezhető, ami komoly előrelépést jelent az eddigi Tanulmányi Erdőgazdaság Rt. fűrészüzemében végezhető gyakorlatokhoz képest. A kettő együtt a követelményszint jelentős emelését teszi lehetővé.

A korábbiaktól eltérően a most fel-futó fáfeldolgozó technikusképzésünk az elsődleges faipari ismeretek mellett jelentős másodlagos fagegmunkálási ismeretekkel is bővült. Ennek gyakorlati bázisát az elmúlt két évben bővített tanműhelyünk adja. Az itt folyó munkához az alapanyagot a tanfűrészüzem által elkészített fűrészáru biztosítja. A gyakorlatok során kisbútorok, nyílászárók készítése a feladat. Olyan termékek készülnek itt, amelyek kollégiumunk felújításakor beépítésre is kerülnek. Mindezek mellett természetesen elméletigényesebb gyakorlataink végrehajtásához komoly segítséget kapunk az erdőgazdaságtól, az Erdészeti és Faipari Egyetemről és a soproni faipari vállalatoktól is.

Reményeim szerint talán sikerült érzékeltetnem a teljesség igénye nélkül törekvéseink lényegét, jelenlegi állapotát. Szeretném tudatosítani, hogy az ellehetetlenülés felé sodródó költségvetésünk fejlesztő elképzeléseinket még töredékeiben sem fedezi. Az egyetlen lehetőség a gazdálkodó szervezetek szakképzési hozzájárulásaiból megszerezhető támogatás. Nagyon sokat segítené ezen a téren a szakma által összehangoltabb támogatási rendszer kialakítása.

Szeretnénk bízni abban, hogy szakmánk nagyobb figyelmet és ezzel együtt anyagi segítséget is fordít a szakképzésre még akkor is, ha a jelenlegi helyzetben alig van felelőssége a jövő szakemberképzéséhez szükséges anyagi és tárgyi feltételek megteremtésében.

Rónai Ferenc

A közelmúltban kialakult körülmények minden tekintetben arra ösztönöztek minket, hogy gyakorlati oktatásunkat újragondoljuk és a korábbi szisztémát felváltsuk egy rendszerbe foglalt gyakorlati renddel, melynek végén tanulóink önálló munkára képesek akár a vállalati, akár a magánszférában.

Nem volt könnyű dolgunk, és nincs ma sem. A pénzihiány, a szakképzés igényeivel szemben megnyilvánuló értetlenség rengeteg időt és energiát rabolt el tőlünk. Ezek az igények korántsem túlzottak, hiszen a hatékonyság növelése, a képzés színvonalának emelése vezérelte gondolatainkat.

Lépésről lépésre haladtunk, kezdve a tantárgyi gyakorlatok átgondolt egymásraépítésével, a rendelkezésre álló idő jobb kihasználásával, folytatva az eszközfejlesztéssel.

A nyugat-európai országok példájához hasonlóan célunk, hogy iskolai keretek között tudjuk a szakképzés gyakorlati feltételrendszerének döntő részét megvalósítani úgy, hogy tanár és

ja az alábbi gyakorlati oktatási rendszer kialakítását.

A megvalósulás eddigi törekvései közül létrejött a Tanulmányi Erdőgazdaság Rt. hegyvidéki erdészetének területén egy 534 ha-os önálló üzemtérrel rendelkező tanerdő. Ennek teljes szakmai irányítása az iskola feladata. Sajnos pénzügyileg továbbra is az erdőgazdaság kezében van. Ez egyik oldalról előnyösnek tűnik számunkra, mert kockázatmentes. A másik oldalon az eltérő érdekek nem teszik zökkenőmentessé a működést.

A tanerdőben a csemetetermesztéstől a véghasználatig szinte minden gazdálkodási feladat életszerű körülmények között tanítható és gyakorolható. Ennek előnyeit azt hiszem nem kell különösképpen ecsetelnem. Végzős technikusaink elegendő manuális termelői gyakorlattal, kellő mértékű szakmai áttekintő készséggel és számos szakma jogosítványával hagyják el az iskolát.

Faipari gyakorlati képzésünk a tanerdei véghasználatok során termelt fű-

A FAO EURÓPAI ERDÉSZETI BIZOTTSÁGA JANUÁR 25-28. KÖZÖTT TARTOTTA 27. ÜLÉSSZAKÁT. (E bizottság a legmagasabb nemzetközi erdészeti fórum, a FAO Erdészeti Bizottság regionális szerve.)

A bizottság áttekintette a FAO Európai Regionális Konferenciájának erdészeti vonatkozású témáit, a FAO Erdészeti Főosztály és a FAO Európai Regionális Iroda tevékenységének a bizottság érdekköréhez tartozó eredményeit.

Megvitatásra került az európai erdő állapotról készített jelentés, valamint a riói „Föld-csúcs” erdészeti alapelveinek megvalósítását célzó folyamat, mindenekelőtt azok a témák, melyeket a bizottság az ENSZ Fenntartható Fejlődés Bizottságának figyelmébe kíván ajánlani.

Részletes tájékoztatás hangzott el a genfi titkárság részéről az Európa fagazdaság trendjeit és kilátásait tagláló tanulmány (ETTSV) legfontosabb eredményeiről, illetve megállapításairól. E szerint Európa erdőgazdálkodása folyamatosan bővül, s kiemelt figyelmet kell fordítani a gyors ütemben felhalmozódó élőfakészlet helyes hasznosítására.

A bizottság áttekintette az olyan feladatokat, mint pl. az átalakuló gazdaságú országok speciális problémáinak kezelé-

se, a szabványosítás, a magashegységi és a vízgyűjtőterületeket védő erdők kezelése, a Földközi-tenger medencéjében folytatott erdőgazdálkodás stb. megoldásában létrehozott nemzetközi szakértői csoportok tevékenységét, valamint saját 5 éves munkatervét, és a 26. ülés határozatának végrehajtásáról szóló jelentést.

A bizottság megválasztotta tisztségviselőit az elkövetkező két évre. A bizottság elnöke Willie Sheridan, az Egyesült Királyság képviselője, eddigi alelnök alelnökként újraválasztotta Jorge Casquilho portugál és Jan Heino finn küldötteket és új alelnökként megválasztotta Csóka Pétert, a bizottság magyar tagját. Gratulálunk!

Csóka Péter bemutatkozó írásában (EL. 1995. februári szám) a szövetszervező ördöge és a szervező figyelmetlensége miatt bekerült egy értelmetlen mondat, mely helyesen: Fontos feladat annak biztosítása, hogy az egyesület által képviselt vélemény meg is halgattassék, azaz ne csak elmondjuk, hanem arról is gondoskodjunk, hogy az érintettekhez jusson.

Erdőbirtokossági társulati ülést tartottak Csongrádon

A megjelent 24 tag megvitatta az alapszabály-tervezetet. Kiss Attila elnök, Apáti László, Illés Ottó, Jukos Sándor, Kecskeméti Béla, Nagy István és Czibere László tagoknak adott szót a vitában. Jelen volt Bulyáki Sándor rendőrpárancsnok, és a helyi kisebbségi önkormányzat két képviselője is. Megállapodtak, hogy vágászati hulladék ingyenes gyűjtéséért a cigányság képviselői jobban figyelnek az erdei lopásokra. Kifogásolták, hogy a tűzifát a TŰZÉP 300 forintért vásárolja fel, és 500-ért adja.

NONPROFIT MŰKÖDÉSŰ GÖRÖG ÖKOLÓGIAI CENTRUMOT alapítottak az év januárjában, amelynek alapvető célkitűzései a következők:

- a természeti környezet védelme;
- a fauna, a flóra és a természetes biotópok fenntartása;
- vadbiológiai és ökológiai tudományos kutatások;
- a környezetfejlesztés és a gazdasági fejlődés olyan irányzatainak támogatása, amelyek kellő mértékben figyelembe veszik a természet érdekeit.

(Naturopa Nachrichten 94-3.
Ref.: Vig P.)

11. Európai Bányász-Kohász Találkozó Balatonfüreden, 1995. május 20-21.

Május 19. A résztvevők megérkezése és elhelyezése Balatonfüreden.

Május 20. 10 óra: Helyszín az ünnepi sátor. A találkozó megnyitása. Üdvözlések, majd kultúrműsor.

20 óra: Zenés baráti találkozó (tánc).

Május 21. 9 óra: Megemlékezés a bányászthősökről. Emlékfaültetés a Tagore-sétányon.

10 óra: Ökumenikus istentisztelet. Helyszín: az ünnepi sátor.

14 óra: Ünnepi felvonulás.

kb. 16 óra: Visszaérkezés az ünnepi sátorba. Záró üdvözlések, szalagok átadása.

20 óra: Záró bál.

A legutóbbi 30 év alatt 50 000 km utat építettek a görögországi erdőkben

Az építkezést hivatalosan azzal indokolták, hogy ezzel az erdőgazdálkodás szállítási feladatait, a tüzek elleni védekezést könnyítik meg, és az erdei turizmus fejlődését tudják elősegíteni. A tapasztalatok azonban azt mutatják, hogy az utóbbi időkben a faanyag-termék nem emelkedett, mint ahogy az erdősi területek nagysága sem növekedett, viszont megduplázódott az erdőtüzek száma, és az esetenként érintett területek nagysága nem csökkent, inkább nőtt. Ugyanígy növekedett az illegális vadászat és az erdei legettetés mértéke is. Maga az útépités 125 000 ár területet vett igénybe, és ha ehhez hozzáesszük a zaj, a talajerózió és a látogatók ellenőrizetlen környezetszennyező hatását, könnyen alkotunk olyan véleményt, mely szerint az erdei útépités összességében káros hatású.

A referáló véleménye szerint ugyanilyen káros hatású a természetvédelmi propaganda számára az ilyen tévedésekkel terhelt, támadható hírek közlése. Ha ugyanis csak a közölt számokat vesszük egybe, kiderül, hogy ezek az utak 0,25 m szélesek(!). Az 50 000 km mindenképpen hatalmas számnak tűnik, ha figyelembe vesszük, hogy hazánk teljes közúthálózatának hossza nem éri el ennek a számnak a kétszeresét. A felvetett gondolatok azonban mindenképpen alkalmasak arra, hogy fölkeltsék figyelmünket az ilyen beruházások korrekt hatásvizsgálata iránt.

(Naturopa Nachrichten 94.3.
Ref.: Vig P.)

A TERMÉSZET KALENDÁRIUMA

Március nevét Marstól, a küzdelem és a háború istenétől kapta. Eleinte azonban Mars nem a háború, hanem a tavaszi vetések védelmezője volt, aki távol tartotta a vetésektől az elemi csapásokat.

A rómaiak eredetileg márciustól, a tavasz kezdetétől számolták az esztendő hónapjait, s azokat sorszámokkal jelölték meg. Ennek nyoma ma is megvan, így a szeptember latinul hetediket jelent.

Régi kalendáriumokban találkozhatunk a március régies neveivel. Így hajdan nevezték böjtmás havának vagy tavaszelőnek is.

Március az ébredés hónapja. A még meglevő összefüggő hótakaró a hónap elején általában elolvad. Olykor-olykor néhány napra még visszaköszönt a tél. A nappalok fokozatosan hosszabbodnak. Ezt jelzi a hónap jeles napja, a tavaszi napéjegyenlőség is.

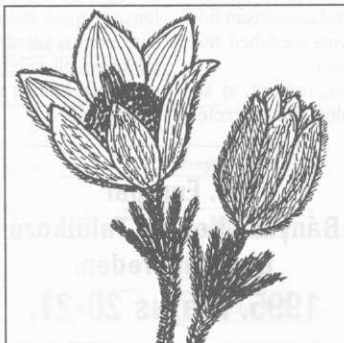
Régi kalendáriumok március hónapról is jegyeztek fel szokatlan időjárásokat. Így i. sz. 44 márciusának második felében Itáliát félelmetes hideghullám árasztotta el, s óriási havazások is voltak. 1190 márciusában a kereszties hadak szenvedtek igen sokat egy erős márciusi fagyhullám miatt. Ezzel szemben a krónikák szerint 1420-ban olyan meleg március volt, hogy a hónap második felében virágba borultak a rózsafák. 1707 március végén hatalmas mennyiségű hó esett Brassó környékén.

A hosszú téli hónapok után a hosszabbodó nappalok és az erősödő meleg hatására egyre több vadvirág bontogatja szirmait. A kora tavasz első virágai gyakran fehéres vagy zöldes színűek. Mintha a Nap erejének gyengeségét tükröznék. Ahogy telik az idő, egyre több szín jelenik meg a sárgától a liláig, és ezeknek megannyi színváltozata.

A kora tavaszi növények szinte mindegyike geofiton, azaz a földben áttelelő hajtásaiból (ami lehet hagyma, gyöktörzs stb.) indul növekedésnek.

Ezekben jelentős mennyiségű tápanyag halmozódik fel. Ez teszi lehetővé, hogy ezek a növények kora tavasszal, még a lombfakadás előtt virágozzanak.

A márciusi erdei tisztások, rétek egyik jellegzetes növénye, egyúttal ékessége is a leánykökörcsin (1. ábra).

Még szürkés-barnás mozdulatlan-ságban dermednek az erdei tisztások, legelők és sziklagyepek, amikor a leánykökörcsinek lila szőnyegjei virágkelyheikkel beharangozzák a tavasz érkezését. Mivel ezekben az időkben még gyakoriak az éjszakai kemény hidegek, a virágokat kocsányaikkal együtt sűrű, selymes szőr védi a hidegektől. Valamennyi virág mintegy külön bundácskába burkolódik. A leánykökörcsin mellett szinte azonos időben virítanak más, ám jóval ritkább kökörcsinfajok is. Valamennyi fajuk védett, ezért tilos leszedni, töveit kiásni.

A márciusi erdőket, réteket, legelőket járva már nagyon sok virágzó növényben gyönyörködhetünk. Egyik legismertebb csoportot az ibolyák képviselik. Kevesen tudják, hogy hazánkban csaknem húsz fajuk él. A hegy- és dombvidéki erdők ismerős növénye az odvas keltike. Az erdők tavaszi képéhez hozzátartoznak a lila és fehér színű keltikevirágokból kialakult virágsszőnyegek. Száraz gyepek tömegesen előforduló virága, de kertekben is gyakran ültetik a szennyeslila, gömbvirágocskáiról ismert fürtös gyöngyikét.

MÁRCIUS tavaszelő

Úde rétek, mocsarak jellegzetes kora tavaszi növénye a gólyahír. Minden olyan helyen megjelenik, ahol legalább tavasszal vízborítás van és a vízszintingadozás nem túl nagy.

Szintén szép, nagy, aranyárga virágaival tűnik szemünk elé a tavaszi hérics (2. ábra). Feltűnően szép virágai-

ról kapta tudományos nevét. A görög-latin hitregékben szereplő Adonisz, a férfiszépség istene volt a névadója. A tavaszi hérics igazi sztyeppnövény, amit elterjedése is igazol. Keleten egész Közép-Ázsiáig elterjedt, míg nyugat felé már csak szórványosan fordul elő. Nálunk elsősorban a hegy- és dombvidéki sztyepprétek gyakori, védett növénye. Virágai hetekig virítanak.

Márciusban megindul a korai rovarélet, hiszen napról napra több a táplálék. Ezt használják ki az áttelelő bagolylepkéhegyek is. Az áttelelő lepkék mellett megjelennek az áttelelő poloskafajok is és táplálkoznak, majd szaporodni kezdenek. A megduzzadt rügyek is fontos táplálékforrások. Ezt használják ki a rügyfúró ormányosok, amelyek petéiket egyesével helyezik a rügyekbe. Amit azután a lárvák gyakran tönkre is tesz rágásával. Nagyítóval a rügyeken apró, mákszemhez hasonló képződményeket láthatunk, a levéltetvek áttelelő petéit. Ezekből márciustól kelnek ki a lárvák. Azáltal, hogy elszívják a növények nedveit, a növény legyengül, a kifakadt rügyek eltorzul-

nak. A kora tavaszi napsütés előcsalogatja rejtekhelyükről az áttelelő fátyolkákat, amelyek a katicabogár lárváival együtt a levéltetvek legfőbb pusztítói.

Ahogy melegszik az idő, úgy élénkül a vízivilág is. Márciusban kezd nagy csapatokban fívhelyeire húzni a balin, ahol párokba állva megkezdődik a „balintánc”. A nőstények sódervagy homokpadokra, esetenként gyökerekre rakják 300-400 ezer ragadós ikrájukat. Ezekből a halivadékok 10 nap alatt kelnek ki és rögtön önálló életet kezdenek. Ebben a hónapban kezd fújni a pénzes pér és a fogas süllő is. Ez utóbbi faj 3-4 éves korában éri el az ivarérettséget. Folyó- és állóvizeinkben egyaránt megtalálható. Ívása 10 °C-os vízhőmérsékletnél kezdődik, ami nálunk általában március végén tapasztalható.

A legkorábban előmerészkedő mocsári békák mellett a legtöbb kételtű is előbújik rejtekhelyéről. A hím mocsári békák égszínkéi nászruhában pompáznak. A hónap folyamán a sekély vízi

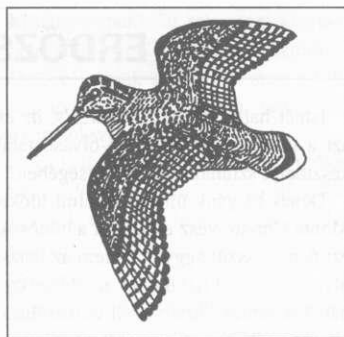
tavak, pocsolyák lassan benépesülnek. Megjelennek az erdei békák, ásóbékák, kacagó békák, varangyok és társaik, majd kezdetét veszi a nász. A barna varangyok nagyon területhűek. A kifejlett állatok minden tavasszal ugyanazt a vizet keresik fel, ahol ebihal korukban fejlődtek. A megfigyelések szerint igen messziről is képesek ezek a lomha mozgású állatok az egykori szülőhelyükre visszavándorolni.

A békák mellett előbújnak a góté is, amelyek hímjei ebben az időszakban gyönyörű nászruhát öltenek. Ráadásul a figyelmes szemlélő a vízben látványos násztáncuk tanúja is lehet. A nőstények 200-300 petéjüket egyenként ragasztgatják a vízínövények leveleire, vízbe nyúló faágakra. Ezek után a hímek nászruhája fokozatosan visszafejlik.

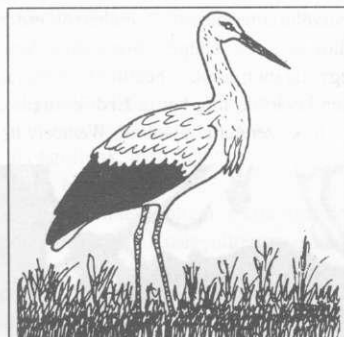
A melengető napsugarak előcsalogatják üregeikből az első hullóket is, a fürgé gyskot és rézsiklót, valamint az elsőtörtan előforduló viperát is.

Megindul a tavaszi madárvonulás. A vizek mentén a nagy kócsagok, kárókatonák mellett egyre újabb és újabb fajok jelennek meg. A gémfélék mellett a récefélék közül is egyre több fajt pillanthatunk meg. Ebben a hónapban megszólalnak az első bölömbikák is. Felbukkannak költőhelyeiken a szárcsák is. A vízpartokat pedig bűbicek, godák, cankók csapatai népesítik be. A korán érkező fajok korán is költenek. Március közepén igen gyakran a nyári lúd és a nagy kócsag is tojásain kotlik.

Az erdők is kezdenek benépesülni. Az itt telelő fakopáncsok, cinegék már területet foglalnak és a párvalasztással vannak elfoglalva. A kora tavaszi alkonyban egy-egy áthúzó erdei szalonka (3. ábra) megjelenésére számíthatunk. A cinegék, csuszkák éneke mellett felcsendül a csilpcsalpfüziké jól ismert hangja, majd gyönyörködhetünk az énekes rigó koncertjében is. Énekelni kezdenek a seregélyek, erdei pityerek és olykor már a barátakaposzták is. A magasban egerészölyvek nászrepülésében gyönyörködhetünk. A vízparti füzesekben fészketük építik különféle anyagokból az őzlapók, így mohákból, zuzmóból, nád és gyékény terméséből, szőrből, tollakból.

Felcsendül a mezei pacsirták gyönyörű éneke. Az árokpartokon megjelennek a csaláncsúcsok. Március végén rendszerint megérkeznek az első fehér gólyák (4. ábra) és a vizek mentén feltűnnek a füsti fecskék.

A márciusi mezőkön ugyanúgy láthatunk kergetőző mezei nyulakat, mint februárban, ám már szép számban akadnak nyúlfiak is. Ezek néhány napig teljesen szagtalanok, így a kitűnő szimatú rókák sem találnak rájuk. A vizek mentén a pénzmapocokok násza zajlik a halászhók nagy bosszúságára, mert bár növényevő, de mozgásával zavarja a hideg időben elpihenő halakat.

Az erdőben, a borzvárak mélyén, tél végén születnek a kicsinyek. Egyszerre láthatunk még tavalyi agancsú fiatal, véres agancstövű és új, barkás agancsot viselő szarvasbikákat is. Ez utóbbiak lassan, óvatosan haladnak, mert féltik érzékeny agancsukat. Márciusra kifejlődik az őzbakok késő ősszel levett agancsa helyett az új.

Andrési Pál

Kopjafát avattak a Monostorapáti erdészet udvarán

„Azokért, akik az erdőt szolgálták”

Készítette: Sándor Dénes
Dicsőszentmártonból.